

Аморийлар — кадимги кудратли халк бўлиб, улар хакида бобил давридаги икки шумер адабий асарида зикр қилинади: «Энмеркар ва Аратта хукмдори» ҳамда «Лугальбанда ва Анзуд куш». Бу асарларда «мар.ту ерлари» хакида гапирилади ва улар Урукнинг илк сулола даври хукмдори Энмеркар билан боғланади. Бирок, бу хикояларда тарихий ҳақиқат қай даражада акс этгани аниқ эмас.

Урнинг Учинчи сулоласи инкирози даврида аморийлар кудратли кучга айланиб, Шу-Син каби подшоҳларни ҳимоя мақсадида узун деворлар қуришга мажбур қилган. Ҳозирги вақтдаги ёзувларда аморийлар чўпонлик қилиб, ўз чорва моллари учун керакли ерларни эгаллаган қабилалар сифатида тасвирланади. Ўша даврнинг аккад адабиёти аморийларни кўпинча салбий ёритиб, уларнинг кўчманчи ва биринчи инсонларга хос ҳаёт тарзини таъкидлаган. Шумер афсонаси «Мар.тунинг уйланиши» бу салбий қарашни яққол намоён этади.

Аморийлар Исин, Ларса, Мари ва Эбла каби машҳур шаҳар-давлатларни асос солган ва кейинчалик жанубда Вавилон ҳамда Кадимги Бобил империясини барпо этган. Шарқда аморийлар Мари қироллигини барпо қилган бўлиб, уни кейинроқ Хаммурапи йўқ қилган. Улар орасида машҳур шахслардан бири Ассурни забт этган ва Юқори Месопотамия қироллигини ташкил этган Шамши-Адад I ҳамда Вавилон қироли Хаммурапи бўлган. Аморийлар Мисрда хиксосларнинг XV сулоласига (м.а. 1650 йил) асос солишда ҳам муҳим роль ўйнаган.

Милoddан аввалги XVI асрга келиб, аморийлар даври тугаб, Вавилоннинг инкирози ва

касситлар ҳамда митаннлар юксалиши билан якунланган. Милоддан аввалги XV асрдан бошлаб «Амурру» атамаси Ханаоннинг шимолидан тортиб Шимолий Суриягача бўлган худудга нисбатан ишлатилган. Кейинчалик суриялик аморийлар хиттлар ва ўрта ассирийлар кўл остига ўтган. Милоддан аввалги 1200 йилларга келиб, улар бошқа гарбий семит тилли халқлар, айниқса арабийлар томонидан сингдирилган ёки сиқиб чиқарилган ва тарих сахнасидан йўқолган. Аммо уларнинг номи яхудийлар Тауротида сақланиб қолган.

Абу Муслим